

Q&A: Kraftiga prishöjningar på bränslen till fjärrvärmeproduktion – varför?

1. Biobränslepriset har ökat kraftigt, varför då?

Det beror på en kombination av kraftigt ökad efterfrågan från många länder i Europa, och en minskad tillgång på biobränslen. Detta beror i sin tur på en rad faktorer, som sammanfaller:

- Strypta flöden från Ryssland, Ukraina, Belarus m.fl. på grund av kriget gör att länder som tidigare importerade därifrån nu vänder sig till andra länder, bland annat Sverige.
- Den dåliga ekonomin har minskat byggandet av hus etc. i Sverige vilket ger mindre restvolym i form av bark, spån och även grot (grenar och toppar). Dessa restfraktioner är mycket vanliga biobränslen i fjärrvärmeproduktionen.
- Den låga kronkursen gör att Sverige är ett attraktivt land att importera från.
- Volym av träd som var insektsskadade, och därför använts som biobränslen, har avtagit och betydande kvantiteter har exporterats.

2. Varför säljs biobränslet till andra länder, varför stannar det inte i Sverige?

Biobränslemarknaden fungerar som vilken marknad som helst, och bränslet säljs på en internationell marknad. Priserna styrs av efterfrågan och eftersom länder med hög betalningsvilja vill köpa biobränslen från Sverige går stora volymer utanför landets gränser och priserna pressas uppåt. I många andra länder är fjärrvärmeproduktionen också mycket dyrare än i Sverige, och man har då utrymme att betala mer för bränslena. Den låga kronkursen gör också Sverige till ett attraktivt land att importera från.

3. Hur kan situationen förbättras framåt?

Det finns stor potential att ta ut mer grot (grenar och toppar) från skogsbruket än vad som görs idag, på ett ekologiskt hållbart sätt. Men det kräver att skogsägare har ett intresse i detta och att en långsiktigt ökad efterfrågan kan påvisas så att entreprenadföretag vågar investera i maskinell utrustning. Biobränslemarknaden är också kopplad till naturgasmarknaden i EU. Om gaspriserna blir lägre minskar efterfrågan på biobränslen och därmed priserna, vilket är positivt för den svenska fjärrvärmeproduktionen.

4. Anläggningar som tar emot avfall för förbränning ser minskade flöden, vad beror det på? Vad får det för konsekvenser för fjärrvärmeproduktionen?

Avfallsmängderna minskar vid sämre ekonomi, dels för att konsumtionen går ned, dels för att byggandet avtar. Samtidigt har efterfrågan på returträ och övriga avfall ökat i flera importländer. Marknaderna för bioenergi och avfall påverkar varandra. Avfallslämnarna betalar för att avfallet ska tas om hand (s.k. mottagningsavgifter), vid mindre mängder avfall som behöver tas om hand sjunker

mottagningsavgifterna och det innebär lägre intäkter för anläggningarna som tar emot det för förbränning.

5. Hur påverkas fjärrvärmens av höga priser på utsläppsrätter inom EU:s handelssystem för koldioxidutsläpp?

Sverige är ett av endast tre länder i EU som inkluderar avfallsförbränningsanläggningarna i utsläppshandelssystemet. Problemet är att koldioxidutsläppen kommer från plast som är kvar i avfallet, som anläggningarna inte har någon rådighet över men ändå behöver betala för. Eftersom priserna på utsläppsrätter gått upp kraftigt i takt med omställningen i Europa påverkas anläggningarna som omfattas i Sverige negativt av detta.

6. Hur påverkas fjärrvärmepriserna av bränsleläget?

Bränslet utgör en stor del av kostnaden för fjärrvärmeproduktionen. Men vilka prisförändringar det blir för fjärrvärmens skiljer sig åt från nät till nät eftersom alla har sina egna förutsättningar att utgå ifrån. Man har olika energikällor, olika avtal, olika investeringsbehov och även olika prismodeller. Så det är svårt att rakt av säga hur priserna kommer att förändras till 2024. Men det finns en risk för högre höjningar än vanligt på grund av det omvärldsläge som råder.